

A HTMT HÍREI**Külső Tagok Fóruma az MTA 200. Közgyűlésén**

A határon túli magyar tudományosság ügye ma erősebb intézményi és szakmai alapokon nyugszik, mint korábban bármikor, mondta az Akadémia leköszönő elnöke az MTA 200., tisztújító közgyűlése alkalmából megrendezett Külső Tagok Fórumán. Freund Tamás méltatta a Domus Ösztöndíjprogram eredményeit, az erdélyi és kárpátaljai nemzeti programok sikerességét, üdvözölte a szlovákiai nemzeti program 2026-os elindítását és a határon túli magyar tudományosság valóságos, folyamatosan erősödő kapcsolatainak fontosságát hangsúlyozta. Az ünnepségen átadták a határon túli magyar tudományos élet képviselőinek adományozott Arany János-díjakat és Arany János-érmeket, és elhangzott három díjazott kutató tudományos előadása is... Forrás MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Pap Endre professor emeritust a Magyar Tudományos Akadémia Arany János Életműdíjában részesült

Pap Endre professor emeritus, matematikus, az MTA szerbiai köztestületi tagja a Magyar Tudományos Akadémia Arany János Életműdíjában részesült Budapesten, az MTA 200. közgyűlése ünnepi ülésén. A díjat minden évben egy külhoni magyar tudós nyerheti el. A díszülést Freund Tamás, az MTA elnöke nyitotta meg, majd köszöntőt mondott Magyar Péter, aki a miniszterelnöki poszt várományosa. [...] Pap Endre Kishegyesen született 1947-ben. Tudományos munkássága és idézettisége alapján a Stanford Egyetem jegyzékén a világ legjelentősebb tudósainak 2%-ába tartozik. Több tudományos akadémia tagja... Forrás VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

Lukity Tibort Arany János-éremmel tüntették ki Budapesten

Lukity Tibor egyetemi tanár kitüntetésben részesült a Magyar Tudományos Akadémián május 5-én: Freund Tamástól, az MTA elnökétől vehette át az Arany János-érmet, amelyet a külhoni magyar tudósok kapnak minden év májusában kiváló tudományos és tudományos szervező tevékenységük elismeréséért. Lukity Tibor Nagyikindán született 1974-ben. Tudományterülete a matematika, az alkalmazott matematika, a digitális képfeldolgozás és képpalkotás. Az Újvidéki Egyetem Műszaki Tudományok Kara Matematika Tanszékén dolgozik Újvidéken mint rendes egyetemi tanár. A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács alelnöke és az MTA külső köztestületi tagja... Forrás VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Vértes Ákos székfoglaló előadása

Vértes Ákos, az MTA külső tagjának székfoglaló előadását az MTA YouTube csatornáján tették közzé. Az ünnepi alkalmat Perczel András, a Kémiai Tudományok Osztályának elnöki köszöntője nyitotta meg, aki ezt követően laudálta Vértes Ákost, aki ismertette tudományos eredményeit. Székfoglaló előadása Sejttrobbanás és nanofotoinika az egyedi sejtek anyagcseréjének felderítése címet viselte... Forrás MTA/Youtube.com: [teljes cikk >](#)

AMAT-ösztöndíj PhD-hallgatók és fiatal kutatók számára

Az Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága (AMAT) – angol nevén Association of Hungarian American Academicians (AHAA) – pályázatot hirdet az AMAT Fiatal Kutatói Ösztöndíjra és a Fabry Utazási Ösztöndíjprogramra. [...] A dokumentumokat 2026. június 1-ig kell elküldeni Sztipánovits János professzor úr részére a következő e-mail-címre... Forrás MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: A romániai német irodalom az Echinox tükrében

Szenkovics Enikő A három nyelvű Echinox. A romániai német irodalom reprezentációi a folyóirat hőskorában (1969 – 1989) című kötetének a bemutatója 2026. május 5-én, kedden 18 órától zajlott a Bölcsészettudományi Kar Popovici termében, az eseményt a Bölcsészettudományi Kar mesterszakos hallgatói szervezték a Kiadványszerkesztés tantárgy keretein belül. A kötet 2025-ben jelent meg a Szépirodalmi Figyelő Alapítvány és az Erdélyi Múzeum-Egyesület gondozásában. A szerzővel olyan szakemberek beszélgettek, akik több szálon kötődnek a laphoz: Serestély Zsolt, a BBTE Bölcsészettudományi Karának egyetemi adjunktusa és Egyed Emese irodalomtörténész, a diszertáció irányítója. A szerzővel, illetve a meghívottakkal Sólyom-Biró Orsolya beszélgetett a folyóirat múltjáról és jelenéről egyaránt. [...] Szenkovics Enikő kifejtette, hogy a háromnyelvűség létrejötté paradox módon nem egy közös, előre eltervezett akarat, hanem egyfajta kényszerű kompromisszum eredménye volt... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

A SZMAT emléktábla avatási programja

A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács hosszú távú emlékezetpolitikai programjának keretében – amelynek célja, hogy méltó módon állítson emléket a Magyar Tudományos Akadémia azon tagjainak, akik életük vagy munkásságuk révén a mai Szlovákia területéhez kötődtek – 2018. november 28-án Csetnek településen felavatásra került Szontagh Gusztáv emléktáblája. A csetneki

emléktábla volt az első abban a sorozatban, amely a SZMAT kezdeményezésére indult el, és amelynek koncepcióját Mészáros András, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács korábbi elnöke, az MTA külső tagja dolgozta ki és vitte következetesen végig két elnöki cikluson keresztül... Forrás SzMAT.sk: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: Regény és napló egy kolozsvári professzortól

A BBTE Kolozsvári Magyar Történelmi Intézete és az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsész- Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya könyvbemutatója: Zolnai Béla: Garázda Péter vallomásai. Sajtó alá rendezte Tüskés Anna, a jegyzeteket írta Tüskés Anna és Tüskés Gábor, kísérőtanulmány Tüskés Gábor. A kötetet bemutatja Egyed Emese, a BBTE Magyar Irodalomtudományi Intézet professor emeritusa. [...] Zolnai Béla: Napló 1944. március 8. – 1945. május 8. Bemutatja Toth Szilárd, a BBTE Történelem és Filozófia Kar Jelenkor Története és Nemzetközi Tanulmányok Tanszék vezetője. Az eseményre a Kolozsvári Magyar Történelmi Intézet Ferdinánd király díszteremében, 2026. május 14.-én csütörtökön 16 órától kerül sor... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Szakértő: A nőgyilkossági törvény láthatóvá tesz egy jelenséget, de egy működő rendszer nélkül kevés

Azt, hogy a nemrég kihirdetett nőgyilkossági törvény elméleti keretei a gyakorlatban is kiállják-e majd a romániai jogrendszer próbáját talán csak évek múlva tudjuk meg. Az Európa-szinten kiemelkedő jogi újítás akár életfogytiglani szabadságvesztéssel is büntetheti a nemi alapú gyilkosságot illetve eszközöket teremt a jelenség szisztematikus vizsgálatához és megelőzéséhez. Ugyanakkor Burca Mercédesz jogásszal beszélgetve az is egyértelművé vált, hogy a valóságban a felelős intézmények egymásra mutogatása és a jogalkalmazási keretek vakfoltjai miatt a megálmódott előrelépések meghiúsulhatnak. [...] A gyakorlatban a módosítás azt jelenti, hogy a hatóságoknak aktívan vizsgálniuk kell majd, fennáll-e a nemi alapú indíték vagy az ahhoz kapcsolódó erőszakos dinamika, illetve hogyan teljesülnek a minősített körülmények... Forrás: Transtalex.ro: [teljes cikk >](#)

A Sapientia egyik „tápegysége” az Elektromaros

Ha a sors technikai hajlammal és kreativitással áldotta meg a fiataalt – aki a tanulást sem hanyagolja –, könnyűszerrel műszaki pályára léphet. Mint ahogyan teszi a marosvásárhelyi Elektromaros Szaklíceum tanulóinak jelentős része. [...] A szakközépiskola elektronika–automatizálás katedrája először szervez robotikaversenyt, és máris hatalmas az érdeklődés, 17 csapat várta a megmérettetést. [...] A fiúk a nyomkövető robotnál bonyolultabb „játékot” is készítettek. Egy kolozsvári versenyre a Pandy nevű pandarobottal neveztek be... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Statisztika: Élvonalban a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem

A kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem első helyen áll a Romániai Egyetemek Országos Metarangsorában. Második a bukaresti Carol Davila Orvostudományi és Gyógyszerészeti Egyetem, amelynek sikerült megelőznie a Bukaresti Egyetemet és a Bukaresti Műszaki Egyetemet. Ötödik helyen a Brassói Transilvania Egyetem áll. A rangsor 34 felsőoktatási intézményt tartalmaz... Forrás: Marosvasarhelyiradio.ro: [teljes cikk >](#)

Az idő körforgását mutatja be a Hargita Székely Néptáncszínház legújabb előadása

Esztendő kereke címmel mutatja be új előadását a Hargita Székely Néptáncszínház. A csíkszeredai társulat legújabb produkciójában arra hívja a közönséget, hogy az előadókkal együtt éljék át az évszakok változását, a magyar néphagyományok szépségét és az idő körforgásának varázsát. [...] Mint a rendező megosztotta: az Esztendő kereke kifejezetten folklórműsor, ám a produkció során alkalmaznak olyan, ma már elengedhetetlen táncszínházi elemeket, mint a háttérvetítés, illetve egy dramaturgiai változásra fűzték fel az egész műsort. Ez a dramaturgiai változás pedig a négy évszak körforgása. Természetesen a népszokás bemutatása mellett, mint ahogy mindig így van a paraszti életben is, elmaradhatatlan a jókedvű és duhaj mulatság” – mondta az alkotó... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés Richly Gáborral, a Magyar Művészeti Akadémia főtítkárával

A baráti társaságból, majd társadalmi szervezetből 2011-ben alkotmányos köztestületté átalakult Magyar Művészeti Akadémia főtítkáráként azt tartja az intézmény elsődleges céljának, hogy a magyar közéletben, a kortárs művészeti életben ne árkokat ásson, hanem próbálja azokat betemetni. Beszélgetés Richly Gáborral a hazafelé vezető útról, illetve a külföldi magyar művészek MMA-tagságának perspektíváiról. [...] Van valamiféle mérőszáma a sikernek ebben a műfajban? Erre egy friss példával tudok válaszolni. Rendszeresen mérik, milyen intézményekben bízik leginkább a magyar társadalom, ezt a listát hagyományosan a Magyar Tudományos Akadémia vezeti. Egy közelmúltbeli közvélemény-kutatás viszont azt mutatja, hogy a második helyre került a Magyar Művészeti Akadémia. [...] Szeretnénk, ha az MMA a külföldi magyar művészeti életet is élénkíteni tudná. Ha Erdélyben létrehozunk

egy központot, azzal vajon nem szigeteljük-e el az erdélyi művészeket? Mivel Erdély önmagában akkora, mint az anyaország, ott legalább négy regionális központot kellene létrehoznunk, de nincsen annyi erdélyi művésznk... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Riport: Vasárnap éjszaka víz nélkül marad Kézdivásárhely

Kézdivásárhely néhány utcájában egymás után dőltek ki az emberek emésztőrendszeri fertőzés következtében. Sejtették, hogy a csapvíz okozza, de bizonyítékuk nem volt, a szolgáltató pedig úgy tett, mintha minden rendben volna, csak napokkal később ismerték be, hogy E. Colival fertőződött a víz. Bocsánatkérés és felelősségvállalás helyett most mindenki maszatol. [...] A megszólalástól sokan féltek. Bartis Éva elmondása szerint volt, akit kifejezetten próbáltak lebeszélni arról, hogy nyilvánosan szóljon az ügyről: „Ne csináljunk ekkora ügyet belőle” – hangzott az érv. [...] A városháza, a polgármester és az alpolgármester saját közösségi oldalain vagy más – hivatalos – felületeken azonban nem jelent meg egyetlen figyelmeztető bejegyzés sem... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Podcast: Papp Szidónia, belgyógyász szakorvos

A Natura Stúdió mai vendége a hűséges hallgatóink számára már ismerős Papp Szidónia belgyógyász szakorvos, antropozófus orvos, akivel adásunk egyik korábbi kiadásában – többek között – arról beszélgettünk, hogy hatalmas tanító ereje lehet egy betegségnek. Emésztési nehézségek, irritábilis bél szindróma, keringési problémák, cukorbetegség, inzulinrezisztencia, allergia, stressz, depresszió, szorongás – sokakat foglalkoztató tünetegyüttesek. A közeljövőben ezekkel a témákkal érkezik hozzánk Papp Szidónia, akivel ma a gyógyulás, a gyógyítás, az öngyógyítás, valamint az orvos-páciens közötti viszonyról beszélgettünk... Forrás: Bukarestiradio.ro: [teljes cikk >](#)

Befejeződött a protestáns vallásolimpia

Szombaton a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében megtartott díjkiosztó ünnepséggel zárult a protestáns felekezetek országos tantárgyversenye. [...] Kovács Sándor, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora, az MTA külső köztestületi tagjának kijelentette: „Bízok benne, hogy sokan vissza fogtok jönni a teológiára vagy a Babes-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) református tanárképző karára. Ha úgy érzitek, a ti hivatások itt van Kolozsváron, nagy szeretettel várunk. [...] A 142 diák fogalmazásait olvasva megéreztek érzékenységeteket. Kiváló dolgozatok voltak, a bizottságnak nehéz dolga akadt mondta Lukács Olga, a BBTE dékánja, a központi bizottság elnöke, szintén az MTA külső köztestületének tagja... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Román nyelvhasználathoz kötnék a moldovai képviselők parlamenti felszólalását

A moldovai parlament első olvasatban elfogadta az új parlamenti működési szabályzat tervezetét, amely többek között előírja, hogy a képviselők a plenáris üléseken hivatalosan csak román nyelven szólhatnak fel. [...] A törvénytervezetet a kormányzó, európai integrációt támogató Akció és Szolidaritás Pártja terjesztette elő... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Videó: A szlovákiai magyar tudományosság jövője

A Gombaszögi Nyári Tábor Tóth Károly sátrában 2025. július 18-án a Gombaszögi tábor szervezésében került sor a szlovákiai magyar tudományosság jövője című panelbeszélgetésre. Az eseményről készült videó nemrég került fel a televizio.sk hírportálra. Az MTA külső tagjai: Simon Attila és Mészáros András, valamint az MTA külső köztestületi tagja: Bárczi Zsófia valamint Antalík Imre beszélgetnek az egyetemek és civil szervezetek szerepéről a tudományosságban, valamint a tudományosságról alkotott jövőképekről... Forrás: Televizio.sk: [teljes cikk >](#)

Videók: Kincskeresők XX. konferencia

A XX. Kincskeresők konferenciát 2025. november 12–13-án, Galántán rendezte meg a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Mentor TT. Az eseményről készült videók a közelmúltban lettek elérhetőek. A megnyitó Szanyi Mária főszerző üdvözlő szavaival kezdődött; majd Fekete Irén, az SZMPSZ elnöke szövegezt az egybegyűltekhöz. [...] Az országos konferencián 10 perces diákelőadások hangzanak el, melyet az előadók vetített képekkel, esetenként tárgyi emlékek bemutatásával illusztrálnak. Az előadás utáni 5 perces vitában a zsűritagokon kívül a diákok... Forrás: Televizio.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Podcast: Varga Ferenc helytörténéssel Kismácséd múltjáról, és a beneši korszak árnyékáról

A mátyusföldi Kismácséd történetére máig árnyékot vet a beneši korszak. A falu múltját Varga Ferenc helytörténész, Kismácséd krónikása három kötetben dolgozta fel, megőrizve mindazt, ami a helyi közösség emlékezetében, családi történeteiben és dokumentumaiban fennmaradt. [...] Az interjúban szó esett a deportálásokról, a reszlovakizációról, a kitelepítésekről és arról is, hogyan változtatták meg ezek az események a falu mindennapjait... Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Szekeres László dékánnal beszélgettünk

Május 6-án a nyitrai magyar nyelvű pedagógusképzés 65. évfordulóját ünnepelte a Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara. Az ünnepség után Szekeres László dékánnal beszélgettünk az intézmény múltjáról és jelenéről. [...] Mivel nincs még vége, ezért úgy gondolom, hogy nem sok. 1960-ban, amikor Nyitrán megindult a magyar pedagógusképzés, akkor egy nagyon valós társadalmi igény mutatkozott arra, hogy elegendő pedagógust küldjünk a szlovákiai magyar iskolákba. Ez a feladat máig tart, nem ért véget. [...] A kurrikuláris reform kapcsán most már lehetséges tanári tanulmányi programokat indítani műveltségi területek szerint is. Ezek közül egyet egy éve akkreditáltattunk... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Selyések az egri egyetem történelemversenyén

Kiválóan szerepelt az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem történelemversenyének döntőjében a komáromi Selye János Gimnázium csapata, melynek tagjai Petheő Balázs, Szabó Benedek és Vörös Anna voltak. [...] Nyilván a versenynek is volt olyan célja, hogy árnyaltabban lássuk a majdnem 500 éve magyar és cseh trónra került Habsburgok tevékenységét. Az EKKE, vagyis az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem már másfél évtizede írja ki történelemversenyeit, idén is 50 csapat versenyzett azért, hogy a döntőbe kerüljön... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

A kultúra, mint mostohagyerek - kultúrpolitikáról a Metszetben

A májusi Metszetben a szlovákiai és a felvidéki magyar kultúra helyzetét, az elmúlt évek kultúrpolitikai döntéseit vitatja meg Hodossy Gyula, Lakatos Róbert, Németh Ilona és Szabó Ottó. [...] Az eseményen olyan kérdések kerülnek terítékre mint: Miért kezeli mostohagyerekként a kultúrát a mindenkori kormány? Milyen helyzetben vannak az alkotóközösségek? Mi a rákfenéje a kultúra finanszírozásának? [...] Az esemény 2026. május 19. (kedden), 17 órától Dunaszerdahelyen a Budapest Kávézóban kerül megrendezésre... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

A Szabadkai Kortárs Galériában idézték fel a vajdasági avantgárd meghatározó alakjait

A Szabadkai Kortárs Galériában egy est keretében idézték fel a vajdasági avantgárd egyik meghatározó alakját, Szombathy Bálintot, valamint Kosztolányi Dezső szellemi örökségét. [...] Siflis Zoltán és Vicsek Károly filmrendezők Miroslav Jovančić kérdéseire válaszolva idézték fel Szombathy Bálint művészetét. Művészi munkássága azért is különleges, mert ezek az alkotások filmen is fennmaradtak. Vicsek Károllyal arról is beszélgettünk, hogy a mozgókép megjelenése alapjaiban változtatta meg a színészi játék megőrzésének lehetőségét: ami egyszer rögzítésre kerül, az bármikor újranézhetővé válik, új értelmezéseket nyitva meg... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: A Zentai Közlöny hetilap története I.

Sajtótörténetünk felettébb gazdag színtölti az 1889–1915 között vasárnaponként megjelenő Zentai Közlöny című hetilap. [...] A Zentai Közlöny 1889-ben indult, rövid életű első kísérlete egyesülve a Zenta és Vidékével – annak szerkesztőjével megerősödve, gazdagabb formában lépett az olvasók elé... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)